

Perscommuniqué

bij het overlijden van Johannes kardinaal Willebrands

Naar aanleiding van het overlijden van Johannes Gerardus Maria Kardinaal Willebrands laten de bisschoppen van Nederland de volgende verklaring uitgaan:

Met droefheid hebben de bisschoppen van Nederland kennis genomen van het overlijden van kardinaal Willebrands. De Nederlandse bisschoppen gedenken vandaag een broeder in het bisschopsambt, met vele verdiensten voor de wereldkerk en de Nederlandse Kerkprovincie. Naast droefheid past daarom grote dankbaarheid voor zijn inzet voor de oecumene, de betrekkingen met het Jodendom en de eenheid binnen de katholieke Kerk. Van 1975 tot 1983 was kardinaal Willebrands aartsbisschop van Utrecht en voorzitter van de Nederlandse Bisschoppenconferentie.

‘De waarheid in liefde’, luidde de wapenspreuk van kardinaal Willebrands. Dat motto vat treffend samen hoe kardinaal Willebrands zich steeds onvermoeibaar heeft ingezet voor Jezus Christus en Zijn Evangelie. Tegen de achtergrond van deze wapenspreuk krijgen vandaag woorden van Jezus uit het Johannes-evangelie een bijzondere klank: “Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij geschonken hebt, opdat zij één zijn zoals Wij één zijn: Ik in hen en Gij in Mij, opdat zij volmaakt één zijn en de wereld zal erkennen, dat Gij Mij hebt gezonden en hen hebt liefge-

had, zoals Gij Mij hebt liefgehad” (Joh 17, 22-23).

Kardinaal Willebrands leefde uit de overtuiging dat de verdeeldheid onder de christenen een ernstige bedreiging vormt van de geloofwaardigheid van het Evangelie. Zijn betrokkenheid bij de oecumene is al in een vroeg stadium van grote invloed geweest op zijn levensloop. Zo was kardinaal Willebrands de eerste voorzitter van de Sint Willibrord Vereniging en adviseur inzake oecumenische kwesties van de Nederlandse Bisschoppenconferentie. Op 1 augustus 1958 kreeg dat laatste een meer formele status door zijn benoeming tot bisschoppelijk gedelegeerde voor het oecumenisch werk binnen de Nederlandse Kerkprovincie.

Zijn inzet voor de oecumene bleef niet beperkt tot Nederlandse bodem en is in toenemende mate een engagement ten dienste van de wereldkerk geworden. Zo heeft hij een onmiskenbare oecumenische kleur gegeven aan het Tweede Vaticaans Concilie, zowel door zijn inzet voor waarnemers van andere kerkelijke gemeenschappen als door zijn inhoudelijke ondersteuning. Tot op de dag van vandaag

is de doorwerking van Vaticanum II van grote betekenis voor de oecumenische opdracht van de Rooms-Katholieke Kerk.

Ook als president van de Pauselijke Raad ter bevordering van de Eenheid van de Christenen heeft hij de wereldkerk op bijzondere wijze gediend. 'De waarheid in liefde' gold daarbij wederom als zijn 'werkmethode', want als geen ander wist kardinaal Willebrands dat oecumenische dialoog niet alleen vraagt om theologische uitwisselingen, maar ook om persoonlijke contacten waarin de vriendschap door en in Christus metterdaad beleefd wordt. Vele niet-katholieke kerkelijke leiders zullen daarom vandaag een oecumenische gesprekspartner én een persoonlijke vriend gedenken.

Kardinaal Willebrands heeft zich niet alleen beziggehouden met de verdeeldheid onder christenen van verschillende denominaties. Ook de verdeeldheid binnen de eigen katholieke geloofsgemeenschap in Nederland heeft hem steeds bijzonder bedroefd en aangespoord om deze te slechten. Van 1975 tot 1983 combineerde kardinaal Willebrands zijn werkzaamheden in Rome met de functies van aartsbisschop van Utrecht en voorzitter van de Nederlandse Bisschoppenconferentie. Het moet een naar de mens gesproken loodzware opdracht zijn geweest, zeker gezien de spanningen die toen bin-

nen de Nederlandse Kerkprovincie nog volop leefden. Zo vond in die periode de Bijzondere Synode plaats (1980), waar werd gezocht naar wegen om de polarisatie in Nederland te keren. Kardinaal Willebrands heeft zich ook in deze tijd steeds met grote trouw en inzet van zijn taken gekwet. Vanaf 1983 kon hij zich weer volledig richten op zijn oecumenisch werk voor de wereldkerk, tot zijn afscheid in 1989. Sinds 1997 woonde kardinaal Willebrands in Nederland, omringd door de liefdevolle zorg van de Franciscansen van Denekamp.

Nu kardinaal Willebrands is teruggekeerd naar het huis van God de Vader, willen de bisschoppen van Nederland met dankbaarheid een bruggenbouwer van wereldformaat gedenken. Zij herinneren zich kardinaal Willebrands als iemand met grote gaven en een diep doorleefde verbondenheid met Jezus Christus en Zijn Kerk, maar ook als een aimabel en bescheiden mens. Moge het getuigenis van dit leven tot voorbeeld zijn van iedere christen die met kardinaal Willebrands 'de waarheid in liefde' wil dienen. Opdat zij allen één zijn. Moge hij rusten in vrede.

Utrecht, 2 augustus 2006

De bisschoppen van Nederland